

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 148/21
Люксембург, 2 септември 2021 г.

Решение по дело C-350/20
O. D. и др./Istituto nazionale della previdenza sociale (INPS)

Гражданите на трети държави, притежаващи единно разрешение за работа, получено по силата на италианското законодателство, с което се транспонира директива на Съюза, имат право да получат предвидените в италианската правна уредба помощ за раждане и помощ за майчинство

Италианските власти отказват да отпуснат помощ за раждане и помощ за майчинство на редица гражданите на трети държави, които пребивават законно в Италия и притежават единно разрешение за работа, получено по силата на италианското законодателство, с което се транспонира Директива 2011/98¹. Мотивът за отказа е, че противно на изискванията в Закон № 190/2014 и Законодателен декрет № 151/2001 тези лица нямат статут на дългосрочно пребиваващи.

Съгласно Закон № 190/2014, с който се въвежда помощ за раждане за всяко родено или осиновено дете, последната всъщност се изплаща ежемесечно на италианските граждани, гражданите на други държави членки и гражданите на трети държави, притежаващи разрешение за дългосрочно пребиваване, за да се насърчи раждаемостта и да се допринесе за обезпечаване на разходите за нейното подпомагане. Съгласно Законодателен декрет № 151/2001 помощта за майчинство се получава за всяко дете, родено на 1 януари 2001 г. или след тази дата, или за всяко малолетно или непълнолетно дете, настанено с оглед осиновяване или осиновено без настаняване, от живеещи в Италия жени, които са гражданки на тази или друга държава членка на Съюза или притежават разрешение за дългосрочно пребиваване.

Засегнатите граждани на трети държави обжалват този отказ пред италианските съдилища. В съдебните спорове Corte suprema di cassazione (Върховен касационен съд, Италия) приема, че схемата за предоставяне на помощ за раждане нарушава по-специално редица разпоредби от италианската конституция, поради което сезира Corte costituzionale (Конституционен съд, Италия) с въпроси за конституционосъобразност, засягащи Закон № 190/2014, доколкото последният поставя отпускането на помощта на граждани на трети държави в зависимост от условието те да имат статут на дългосрочно пребиваващи. Поради същите причини последният съд е сезиран и с въпрос за конституционосъобразност, засягащ Законодателен декрет № 151/2001, който се отнася за помощта за майчинство.

Тъй като счита, че забраната на произволната дискриминация и закрилата на майчинството и на децата, гарантирани от италианската конституция, трябва да се тълкуват с оглед на задължителните указания, дадени в правото на Съюза, Конституционният съд иска от Съда да уточни обхвата на правото на достъп до социални обезщетения, признато с член 34 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), и на

¹ Директива 2011/98/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 година относно единна процедура за кандидатстване на граждани на трети държави за единно разрешение за пребиваване и работа на територията на държава членка и относно общ набор от права за работници от трети държави, законно пребиваващи в държава членка (ОВ L 343, 2011 г., стр. 1).

правото на равно третиране в областта на социалната сигурност, предоставено с член 12, параграф 1, буква д) от Директива 2011/98 на работниците от трети държави².

В решението си, постановено в голям състав, Съдът потвърждава правото на гражданите на трети държави, притежаващи единно разрешение, в съответствие с член 12, параграф 1, буква д) от Директива 2011/98 да получават предвидените в италианската правна уредба помощ за раждане и помощ за майчинство.

Съображения на Съда

Съдът най-напред уточнява, че тъй като с член 12, параграф 1, буква д) от Директива 2011/98 се конкретизира правото на достъп до обезщетенията за социална сигурност, предвидено в член 34, параграфи 1 и 2 от Хартата, въпросът за съответствието на италианската правна уредба с правото на Съюза трябва да се разгледа само с оглед на тази директива.

След това, тъй като предвид препратката в тази разпоредба от Директивата към Регламент № 883/2004³ приложното поле на разпоредбата се определя от последния, Съдът проверява дали разглежданите помощ за раждане и помощ за майчинство са обезщетения, спадащи към клоновете на социалната сигурност, изброени в член 3, параграф 1 от този регламент.

Що се отнася до помощта за раждане, Съдът отбелязва, че тази помощ се предоставя автоматично на домакинствата, отговарящи на определени от закона обективни критерии, без каквато и да било индивидуална и дискреционна преценка на личните нужди на заявителя. Това е парично обезщетение, предназначено — по-специално чрез обществен принос към семейния бюджет — да намали тежестите, свързани с издръжката на новородено или новоосиновено дете. Съдът заключава, че тази помощ представлява семейно обезщетение по смисъла на член 3, параграф 1, буква й) от Регламент № 883/2004.

Що се отнася до помощта за майчинство, Съдът отбелязва, че тя се предоставя или отказва, като се вземат предвид, освен липсата на обезщетение за майчинство, свързано с трудови правоотношения или упражняване на свободна професия, и средствата на домакинството, към което принадлежи майката, въз основа на обективен и законоустановен критерий, а именно показателят за икономическото положение, без компетентният орган да може да вземе предвид други лични обстоятелства. Тази помощ освен това спада към посочения в член 3, параграф 1, буква б) от Регламент № 883/2004 клон на социалната сигурност.

Съдът заключава, че помощта за раждане и помощта за майчинство спадат към клоновете на социална сигурност, за които гражданите на трети държави по член 3, параграф 1, букви б) и в) от Директива 2011/98 се ползват от правото на равно третиране, предвидено в тази директива.

Като се има предвид, че Италия не се е възползвала от възможността, предоставена с посочената директива на държавите членки да ограничат равното третиране⁴, според Съда национална правна уредба, която изключва тези граждани на трети държави от кръга на лицата с право на посочените помощи, не е в съответствие с член 12, параграф 1, буква д) от тази директива.

² Тези работници са посочените в член 3, параграф 1, букви б) и в) от тази директива, а именно, първо, гражданите на трети държави, които са приети в държава членка за цели, различни от работа, на които е разрешено да работят и които притежават разрешение за пребиваване в съответствие с Регламент (ЕО) № 1030/2002 на Съвета от 13 юни 2002 година относно единния формат на разрешенията за пребиваване за гражданите на трети страни (ОВ L 157, 2002 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 242), и второ, гражданите на трети държави, които са приети в държава членка с цел работа.

³ Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност (ОВ L 166, 2004 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 7, стр. 82 и поправка в ОВ L 33, 2008 г., стр. 12).

⁴ Тази възможност е предвидена в член 12, параграф 2, буква б) от Директива 2011/98.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Илияна Пальова ☎ (+352) 4303 4293